

Muzeum Regionalne
w Środzie Śląskiej

Średzkie Zeszyty Naukowe

TOM 7/ 2012

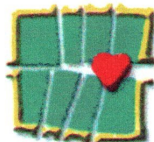
Z. Aleksy, P. Jarysz

Sprawozdanie z przeprowadzenia nadzoru i ratowniczych badań archeologicznych związanych z inwestycją pn.: Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorniki gm. Środa Śląska, realizowana w ramach przedsięwzięcia pn. Budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla terenów inwestycyjnych Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Środa Śląska Etap IA – w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej i grawitacyjnej na trasie od węzła W45 (rejon ul. Okrężnej 8 w m. Komorniki) do studni S49 (włączenie kanalizacji do istniejącej sieci – okolice ul. Wierzbowej w m. Środa Śląska)
(decyzja nr 372/2012 z dnia 12.03.2012 r.).

Sprawozdanie ma charakter ostateczny.

P. Jarysz

Środa Śląska
2012

SPIS TREŚCI

	str.:
I. Wstęp	
II. Wybrane informacje o znaleziskach archeologicznych i historii terenu objętego inwestycją.....	1
III. Badania Archeologiczne.....	2-4
IV. Zakończenie	5
Spis Fotografii	
Dziennik Badań.....	
Literatura.....	
Ryciny.....	
Fotografie.....	

I. Wstęp.

W okresie od 12.03.2012 do 20.04.2012 r. autor sprawozdania z ramienia Muzeum Regionalnego w Środzie Śląskiej przeprowadził nadzór i ratownicze badania archeologiczne związane z inwestycją pn.: **Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorniki gm. Środa Śląska, realizowanej w ramach przedsięwzięcia pn. Budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla terenów inwestycyjnych Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Środa Śląska Etap IA – w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej i grawitacyjnej na trasie od węzła W45 (rejon ul. Okrężnej 8 w m. Komorniki) do studni S49, (włączenie kanalizacji do istniejącej sieci – okolice ul. Wierzbowej w m. Środa Śląska), (decyzja nr 372/2012 z dnia 12.03.2012 r.)**

Tegoroczne prace stanowią kolejny drugi etap budowy sieci kanalizacyjnej dla terenów inwestycyjnych Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Środa Śląska Etap IA (Ryc. 4). Pierwszy etap tych prac zrealizowano w 2011 r. na podstawie decyzji konserwatorskiej nr: **186/2011** z dnia 16.02.2011 r. (Ryc. 4).

Nadzór i ratownicze badania archeologiczne prowadzono na wniosek: Średzka Woda Sp. z o.o., ul. Sikorskiego 43, 55-300 Środa Śląska, Wykonawcą prac inwestorskich było Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe HEMIZ Sp. z o.o., ul. Kościuszki 6, 59-230 Prochowice .

Teren objęty inwestycją leży na wschód od Środy Śląskiej w północnej części Wysoczyzny Średzkiej, stanowiącej jeden z elementów mezoregionu Równina Wrocławska (Ryc. 1). W ukształtowaniu pionowym omawianego terenu dominuje falista równina z pojedynczymi wzgórzami. Obszar ten nie jest zalesiony, a w krajobrazie dominuje zabudowa przemysłowa i jednorodzinna sąsiadująca z nieużytkami i sadami. Pokrywą glebową w rejonie badań stanowi kompleks gleb pływych, (Baraniecki i in., 1998; Kondracki 1981, s. 304-307).

P. Jędrzejewski

II. Wybrane informacje o znaleziskach archeologicznych i historii terenu objętego inwestycją.

Teren objęty inwestycją znajdował się na dwóch obszarach AZP nr 78-24 i 78-25 (Ryc. 2). Wykopy pod sieć kanalizacyjną nie naruszyły obszaru stanowiska archeologicznego nr 1/20/78-25 AZP, zlokalizowanego na gruntach wsi Komorniki (Tabela 1). Stanowisko wymienione w tabeli leży w dalszym sąsiedztwie przedmiotowej inwestycji, (Ryc. 2-3).

Tabela 1

Obszar AZP, nr stanowiska w miejscowości i na obszarze.	Rodzaj stanowiska, kultura	Chronologia
Obszar 78-25 AZP		
Komorniki		
1/20	osada	późne średniowiecze

Historia miejscowości:

Komorniki – Kemerdorf (1294 r.), Kemirerdorf (1314r.), Kemmersdorf (1425 r.), Kemmerdorf (1443).

W 1294 r. – w dokumencie wzmiankowany jest Niclos von Kemerdorf jako jeden z 50. rycerzy księcia Henryka V.

W 1314 r. – w źródłach pojawia się nazwa miejscowości jako Kemirerdorf przy okazji wzmiankowanych dóbr znajdujących się na terenie miejscowości.

W 1656 r. – Komorniki stały się własnością Wrocławia.

W 1757 r. – Komorniki i tereny sąsiadujące były miejscem koncentracji wojsk austriackich przed bitwą pod Lutynią.

W 1786 r. – zgodnie z wymową źródeł pisanych na terenie miejscowości znajdowały się – majątek ziemski, szkoła, gospoda, piekarnia oraz młyn-wiatrak, (Goliński 2006, s. 43; Maciejewski i in. 1991, s. 65-66; Aleksy).

III. Badania Archeologiczne.

Nadzorem i ratowniczymi badaniami archeologicznymi objęto wykopy ziemne związane z kolejnym - drugim etapem prac związanych z budową sieci kanalizacji sanitarnej dla terenów inwestycyjnych Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Środa Śląska Etap IA Zakres przedmiotowej inwestycji obejmował budowę kanalizacji: kanał grawitacyjny (dł. 623 m; szer. 1-1,5 m; gł. 1,6-4,5 m), kanał ciśnieniowy (dł. 2100 m; szer. 1-1,5 m; gł. 1,7-2 m), (Ryc. 4).

W ramach prac archeologicznych nadzorowano przebieg robót ziemnych związanych z inwestycją. Doczyszczano i poddawano obserwacji ściany wykopów pod budowaną sieć kanalizacyjną. Następnie analizie były poddawane układy nawarstwień ziemnych zawartych w ścianach wykopów. Miało to na celu rozpoznanie stratygrafii na obszarze objętym inwestycją oraz ujawnienie obecności ewentualnych nawarstwień kulturowych bądź obiektów archeologicznych. Wykonywana była przy tym dokumentacja fotograficzna, rysunkowa i opisowa.

Dla celów badawczych wykopy objęte inwestycją podzielono na odcinki oznaczone dużymi literami alfabetu A-G. Stratygrafię nawarstwień rejestrowaną w obrębie poszczególnych odcinków prezentują fragm. profili nr P1-P7, (Ryc. 7). Opis nawarstwień ziemnych zawartych w profilach umieszczono poniżej w tekście.

Odcinek A - wykop poprowadzono w ul. Wierzbowej na trasie od istniejącej studni na N brzegu Rokitnika do NW partii dz. nr 315/12, studnie nr S49-S58. Wykop przecinał ulicę o nawierzchni z bloczków betonowych, (Ryc. 4-5; Fot. 1-2). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P1 (Ryc. 5; Fot. 2).

Układ nawarstwień:

- 1). Szaro-żółta glina ze żwirem, (calec).
- 2). Szare kruszywo kamienne, (warstwa wyrównawcza).
- 3). Szaro-brunatna próchnica z drobnym gruzem i kruszywem kamiennym, (podbudowa).
- 4). Zielone, drobne, kruszywo kamienne, (podbudowa).
- 5). Żółty piasek, (podbudowa).
- 6). Bloczki betonowe, (nawierzchnia ulicy).

Odcinek B - wykop poprowadzono w poboczu ul. Polnej na wysokości zakładów: Via Technika Obróbki Powierzchniowej Sp. z o.o. ul. Polna 17D, dz. 315/12 oraz Fiuka Polska Sp. z o.o. ul. Polna 17c, dz. 315/13, studnie nr S59-S71, (Ryc. 4, 6; Fot. 3-5). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P2, (Ryc. 6; Fot. 5).

Układ nawarstwień:

- 1). Żółty, sypki piasek, (calec).
- 2). Szaro-brązowy piasek ze żwirem, (calec).
- 3). Brązowa próchnica, (warstwa orna).
- 4). Brązowa próchnica z soczewkami gliny, żwirem i drobnym gruzem, (warstwa budująca pobocze).

Odcinek C - wykop poprowadzono w poboczu ul. Polnej na wysokości zakładów: Fiuka Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c, dz. 315/13; HMT Heldener Metalltechnik Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17 A, dz. 315/15 i 315/20; VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7, dz. 287/22, 287/23 i 287/14, węzły nr W87-W110, (Ryc. 4, 7; Fot. 6-9). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu NE nr P3 (Ryc. 7; Fot. 9).

Układ nawarstwień:

- 1). Żółto-rdzawy piasek, (calec).
- 2). Żółto-siwa glina, (calec).
- 3). Szaro-brązowa próchnica, (podglebie).
- 4). Brunatna próchnica, (warstwa orna).
- 5). Brunatna próchnica z gliną, piaskiem i żwirem, (warstwa budująca pobocze).

Odcinek D - wykop poprowadzono w ul. Polnej na trasie od zakrętu ulicy w stronę drogi nr 334 do skrzyżowania z ul. Północną oraz fragm. ul. Północnej. Wykop obejmował częściowo jezdnię i pobocze, węzły nr W78-W110 (Ryc. 4, 8; Fot. 10-11). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P4, (Ryc. 8; Fot. 11).

Układ nawarstwień:

- 1). Żółto-szara glina, (calec).
- 2). Szaro-popielaty piasek z gliną, (calec).
- 3). Szaro-brązowy piasek z gliną, drobnym gruzem i próchnicą, (nasyp).

4). Kruszywo kamienne z brązowym żwirem i próchnicą, (podbudowa).

5). Asfalt, (nawierzchnia ulicy).

Odcinek E - wykop poprowadzono w drodze gruntowej biegnącej na N od zabudowań miejscowości na trasie od ul. Północnej do ul. Lipowej, węzły nr W55-W78, (Ryc. 4, 9; Fot. 12-15). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SE nr P5, (Ryc. 9; Fot. 15).

Układ nawarstwień:

1). Żółto-rdzawy żwir, (calec).

2). Szaro-brunatna próchnica z piaskiem, gruzem, szlaką i gliną, (warstwa budująca drogę gruntową).

Odcinek F - wykop poprowadzono w poboczu ul. Lipowej na wysokości posesji nr 35, węzły nr W50-W55, (Ryc. 4, 10; Fot. 16-18). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu NW nr P6, (Ryc. 10; Fot. 18).

Układ nawarstwień:

1). Żółto-rdzawy piasek z gliną, (calec).

2). Szaro-popielaty piasek gliniasty, (calec).

3). Żółto-brązowa glina ze żwirem, drobnym gruzem i próchnicą, (nasyp).

4). Czarna szlaka z próchnicą, żwirem i drobnym kruszywem kamiennym, (warstwa budująca pobocze).

Odcinek G - wykop poprowadzono w poboczu ul. Okrężnej na wysokości posesji nr 8 i 10, węzły nr W49-W45, (Ryc. 4, 11; Fot. 19-20). Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P7 (Ryc. 11; Fot. 20).

Układ nawarstwień:

1). Żółta glina, (calec).

2). Żółto-brązowa glina z szaroczną próchnicą i żwirem, (zasyp wcześniejszego wykopu instalacyjnego).

3). Szaro-brązowa próchnica ze żwirem i drobnym gruzem, (warstwa budująca pobocze).

IV. Zakończenie

1). Na obszarze objętym inwestycją nie zarejestrowano obecności obiektów ani nawarstwień o charakterze archeologicznym. Również poszukiwanie materiału zabytkowego na w/w terenie przyniosło wynik negatywny.

2) Analiza układów stratygraficznych uchwyconych w profilach (P1-P7) wskazuje na obecność w nich nawarstwień pochodzenia naturalnego i antropogenicznego. Wśród tych ostatnich wystąpiły nawarstwienia tworzące podbudowę oraz nawierzchnię ulic, dróg i poboczy. Jeszcze inne miały charakter niwelacyjny lub stanowiły zasypy wykopów pod wcześniejszą infrastrukturę techniczną.

P. Jajka

Spis Fotografii

- Fot. 1** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Wierzbowa, sieć kanalizacyjna odcinek A. Widok na wykop między studniami nr S54 i S54A, na wysokości posesji nr 2, ujęcie z NE.
- Fot. 2** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Wierzbowa, sieć kanalizacyjna odcinek A. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P1, ujęcie z NW.
- Fot. 3** Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna odcinek B. Widok na wykop między studniami nr S59 i S60, na wysokości zakładu Via Technika Obróbki Powierzchniowej Sp. z o.o., ul. Polna 17D, ujęcie z NE.
- Fot. 4** Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna odcinek B. Widok na wykop między studniami nr S68 i S69, na wysokości zakładu Fiuka Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c, ujęcie z E.
- Fot. 5** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek B. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P2, ujęcie z E.
- Fot. 6** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek C. Widok na wykop między węzłami W104 i W107, na wysokości zakładu HMT Heldener Metalltechnik Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17 A, ujęcie z SE.
- Fot. 7** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek C. Widok na wykop między węzłami W103 i W104, na wysokości zakładu HMT Heldener Metalltechnik Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17 A, ujęcie z W.
- Fot. 8** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek C. Widok na wykop między węzłami W96 i W97, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7, ujęcie SW.
- Fot. 9** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek C. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu NE nr P3, ujęcie z SW.
- Fot. 10** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek D. Widok na wykop między węzłami W82 i W83, na wysokości posesji nr 3, ujęcie SE.
- Fot. 11** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek D. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P4, ujęcie z NE.
- Fot. 12** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek E. Widok na wykop między węzłami W76 i W77, na wysokości dz. nr 73/2 i 73/3, ujęcie E.
- Fot. 13** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek E. Widok na wykop między węzłami W64 i W65, na wysokości dz. nr 25, ujęcie NE.
- Fot. 14** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Polna, sieć kanalizacyjna odcinek E. Widok na wykop między węzłami W54 i W55, na wysokości dz. nr 49/1, ujęcie E.
- Fot. 15** Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna odcinek E. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SE nr P5, ujęcie z NW.
- Fot. 16** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Lipowa, sieć kanalizacyjna odcinek F. Widok na wykop między węzłami W53 i W52, na wysokości posesji nr 35, ujęcie SW.
- Fot. 17** Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, ul. Lipowa odcinek F. Widok na wykop między węzłami W51 i W51, na wysokości posesji nr 35, ujęcie NE.
- Fot. 18** Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna odcinek F. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu NW nr P6, ujęcie z SE.
- Fot. 19** Komorniki, gm. Środa Śląska, ul. Okrężna, sieć kanalizacyjna odcinek G. Widok na wykop między węzłami W47 i W45, na wysokości posesji nr 8 i 10, ujęcie NE.

Dziennik Badań

Wizja lokalna terenu objętego przyszłą inwestycją poprzedziła prace archeologiczne.

Na obszarze objętym inwestycją prowadzono badania archeologiczne, w trakcie których podejmowano następujące czynności:

- 1 Nadzorowano przebieg prac ziemnych związanych z inwestycją.
- 2 Doczyszczano i poddawano obserwacji ściany wykopów.
- 3 Prowadzono analizę nawarstwień zawartych w profilach wykopów.
- 4 Rozpoznawano stratygrafię nawarstwień.
- 5 Na bieżąco sporządzano dokumentację terenową z badań, w tym - fotograficzną, rysunkową i opisową.

12.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W77 i W78, na tyłach posesji nr 6 przy ul. Polnej.

P. Jary

14-15.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W62 i W76, na tyłach posesji nr 7-15 przy ul. Polnej.

P. Jary

16.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W61 i W58, na tyłach posesji nr 17-25 przy ul. Polnej.

P. Jary

19.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W55 i W58, na tyłach posesji nr 29-35 przy ul. Polnej.

P. Jary

21.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W107 i W108, na wysokości zakładu FIUK Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c.

P. Jary

22.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W103 i W105, na wysokości zakładu HMT Heldener Metalltechnik Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17 A.

P. J.

23.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W100 i W103.

P. J.

26.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W99 i W100.

P. J.

27.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W96 i W97, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. J.

28.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację grawitacyjną między studniami S70 i S71, na wysokości firmy FIUK Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c.

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W95 i W96, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. J.

29.03.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację grawitacyjną między studniami S69 i S70, na wysokości firmy FIUK Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c.

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W95 i W96, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. J.

02.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

Kontynuacja prac w wykopie pod kanalizację grawitacyjną między studniami S69 i S70, na wysokości firmy FIUK Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c.

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W94 i W95, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. J.

04.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację grawitacyjną między studniami S68 i S69, na wysokości firmy FIUK Polska Sp. z o.o., ul. Polna 17c.

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W93 i W94, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. fu.

06.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod studnię S51 kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej, zlokalizowanej w sąsiedztwie działki nr 287/8. Na odcinku wykopu pod kanalizację grawitacyjną między studniami S66 i S67, na wysokości firmy Rotom Polska Sp. z o.o., ul. Polna 19.

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W89 i W90, na wysokości firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. fu.

11.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

Na odcinku wykopu pod kanalizację sanitarną grawitacyjną między studniami S51 i S52, na wysokości działki nr 287/8. Na odcinku wykopu pod kanalizację grawitacyjną między studniami S65 i S66, na wysokości firmy Rotom Polska Sp. z o.o., ul. Polna 19.

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W88 i W89, w sąsiedztwie firmy VOESTALPINE ELMSTEEL Polska Sp. z o.o., ul. Polna 7.

P. fu.

13.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

Na odcinku wykopu pod kanalizację sanitarną grawitacyjną między studniami S53 i S54a. Wykop biegł od działki nr 287/8 do wysokości bramy wjazdowej na posesję nr 2 przy ul. Wierzbowej. Na odcinku wykopu pod kanalizację grawitacyjną między studniami S62 i S65, na wysokości firmy Rotom Polska Sp. z o.o., ul. Polna 19.

W wykopach pod przewiert pod ul. Polną, odcinek kanalizacji ciśnieniowej między węzłami W87 i W88.

P. fu.

16-17.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W50 i W55, na wysokości posesji nr 35 przy ul. Polnej.

P. fu.

19-20.04.2012 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

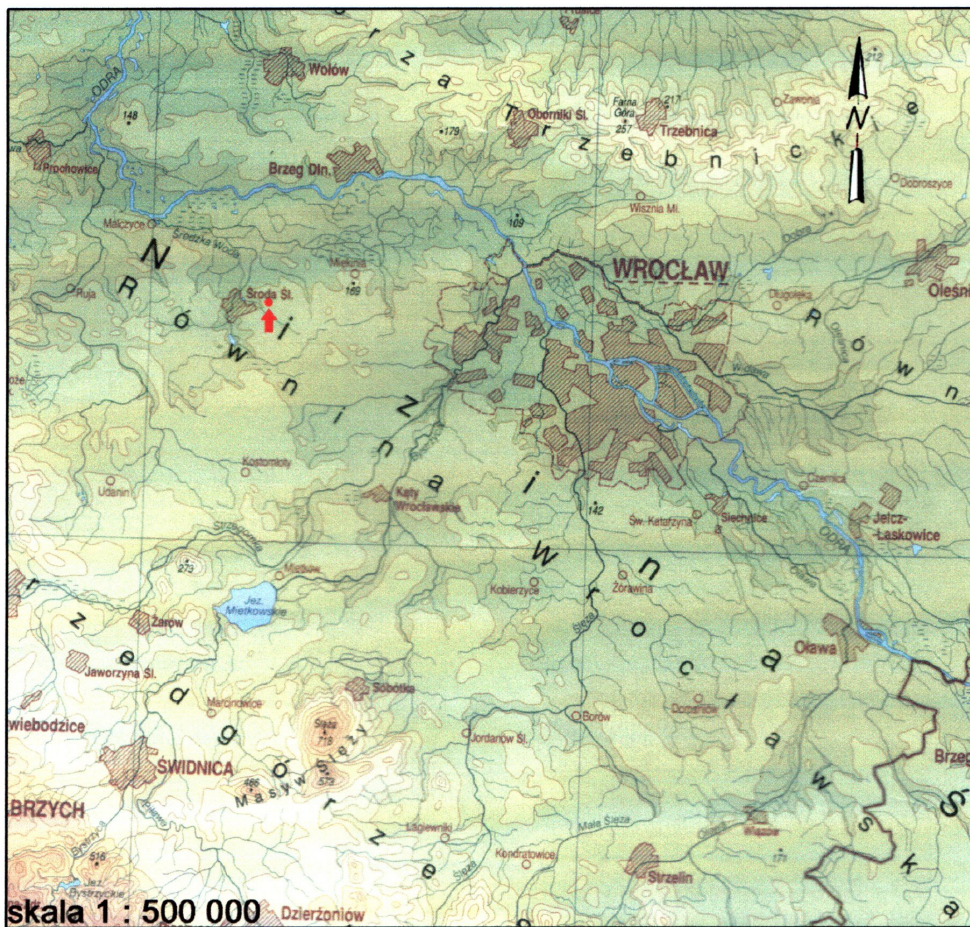
W wykopie pod kanalizację ciśnieniową między węzłami W45 i W49, na wysokości posesji nr 8 i 10 przy ul. Okrężnej.

Zakończenie prac archeologicznych na obszarze objęty inwestycją.

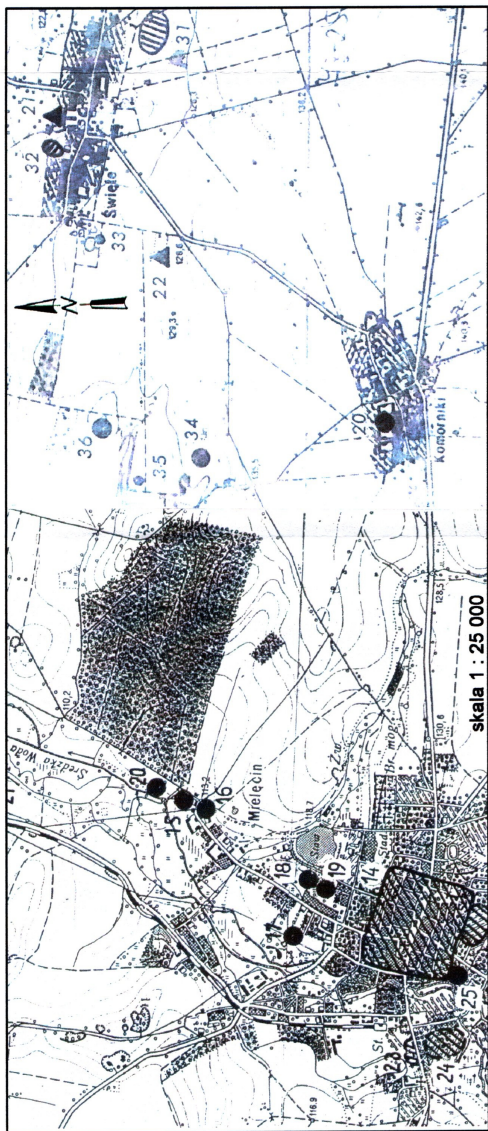
P. fu.

Literatura

- Aleksy Z.
Tłumaczenie historii miejscowości na język polski z pracy pt. Hameln
Schlesische Heimat. Stadt und Kreis Neumarkt (1985), w
archiwum Muzeum Regionalnego w Środzie Śląskiej.
- Antoszek R., Pawlak J., Pawlak W., Wojniak R., Wers R., Wysocki G.
1997 Mapa 25-26 – Podział fizycznogeograficzny, [w:] Atlas Śląska
Dolnego i Opolskiego, Wrocław.
- Baraniecki L., Bieroński J., Kuźniewski E., Pawlak W.
1998 Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1: 50 000, arkusz M-33-34-C
Środa Śląska, Warszawa.
- Kondracki J.
1981 Geografia fizyczna Polski, Warszawa.
- Maciejewski J.; Załęski J.
1991 Miasto i Gmina Środa Śląska, Wrocław.
- Goliński M.
2006 Środa Śląska w średniowieczu, cz. II, [w:] Środa Śląska dzieje miasta wina
i skarbów, Wrocław.

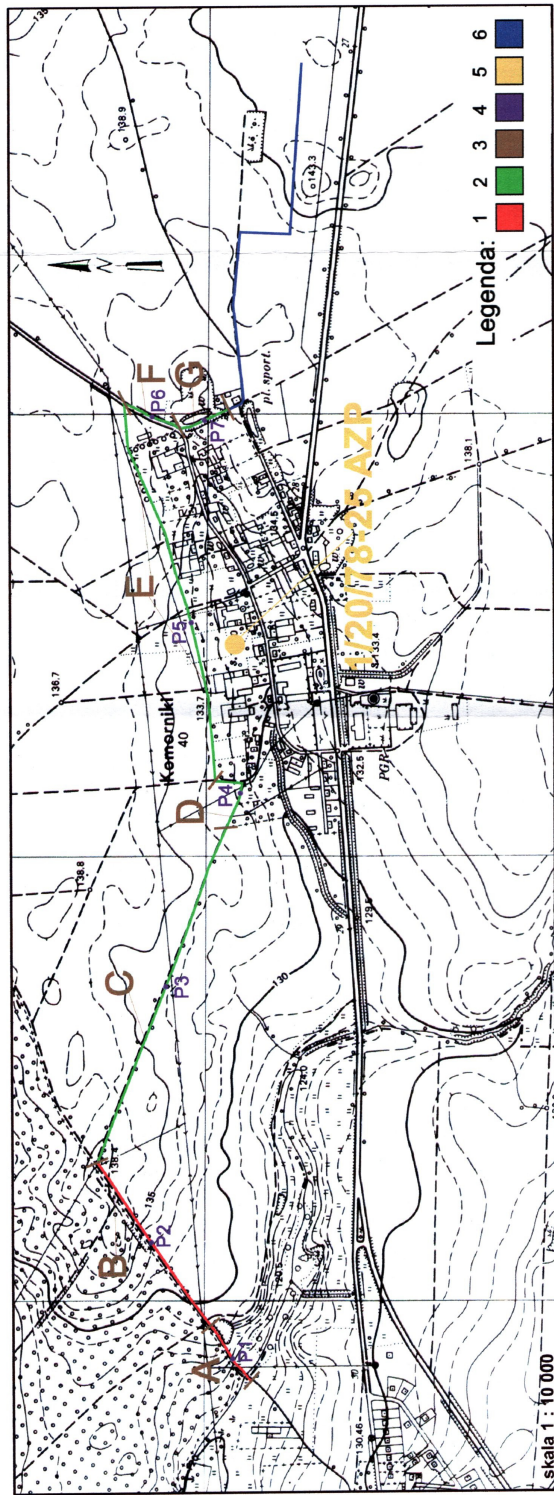
Ryc. 1. Wycinek mapy hipsometrycznej Śląsk Dolny i Opolski z przybliżoną lokalizacją miejsca badań.

Ryc. 2. Zestawienie wycinków map AZP nr 78-24 i 78-25.

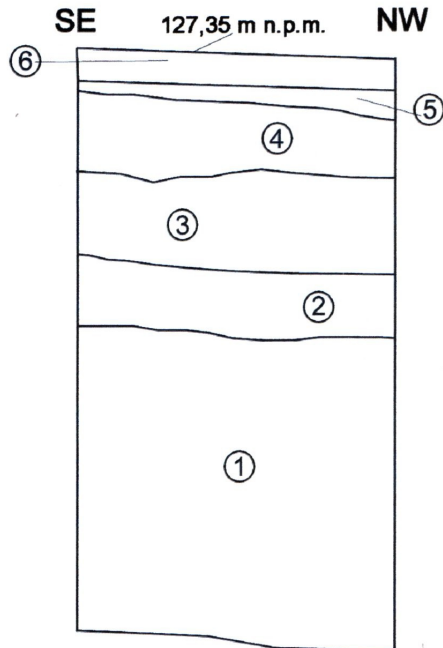

Ryc. 3. Komorniki, gm. Środa Śląska, wycinek mapy topograficznej z lokalizacją stanowiska archeologicznego nr 1/2078-25 AZP.

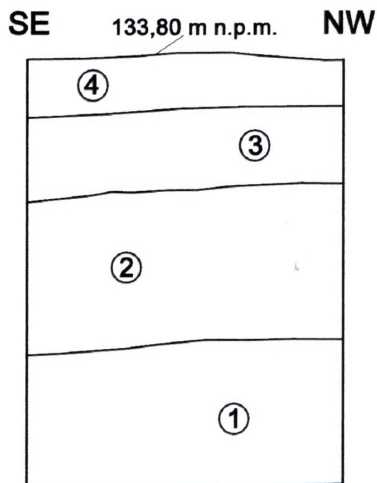

Ryc. 4. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna. Legenda: 1 - trasa kanalizacji grawitacyjnej; 2 - trasa rurociągu tłoczego; 3 - podział tras sieci kanalizacyjnej na odcinki nr: A-G; 4 - lokalizacja profili nr: P1-P7; 5 - usytuowanie stanowiska archeologicznego nr 1/20/78-25 AZP; 6 - potożenie odcinka sieci kanalizacyjnej, zrealizowanego w 2011 r.

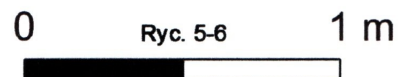

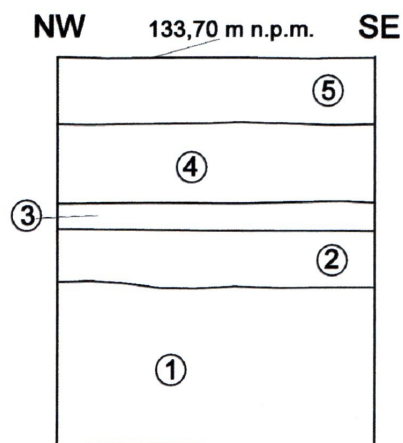

Ryc. 5. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek A. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P1: 1 - szaro-żółta glina ze żwirem; 2 - szare kruszywo kamienne; 3 - szaro-brunatna próchnica z drobnym gruzem i kruszywem kamiennym; 4 - zielone, drobne, kruszywo kamienne; 5 - żółty piasek; 6 - bloczki betonowe.

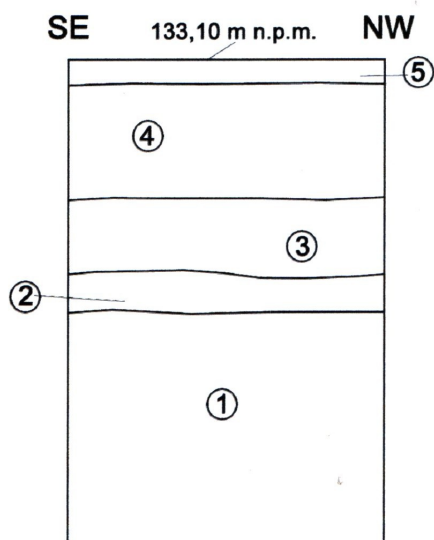

Ryc. 6. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek B. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P2: 1 - żółty, sypki piasek; 2 - szaro-brązowy piasek ze żwirem; 3 - brązowa próchnica; 4 - brązowa próchnica z soczewkami gliny, żwirem i drobnym gruzem.

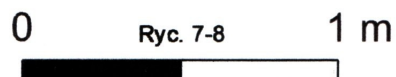

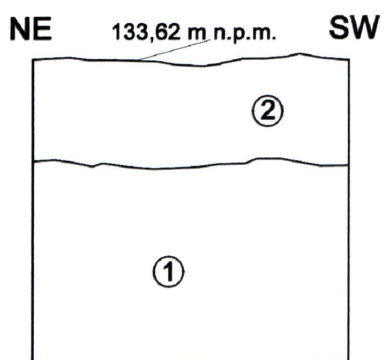

Ryc. 7. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek C. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu NE nr P3: 1 - żółto-rdzawy piasek; 2- żółto-siwa glina; 3 - szaro-brązowa próchnica; 4 - brunatna próchnica; 5 - brunatna próchnica z gliną, piaskiem i żwirem.

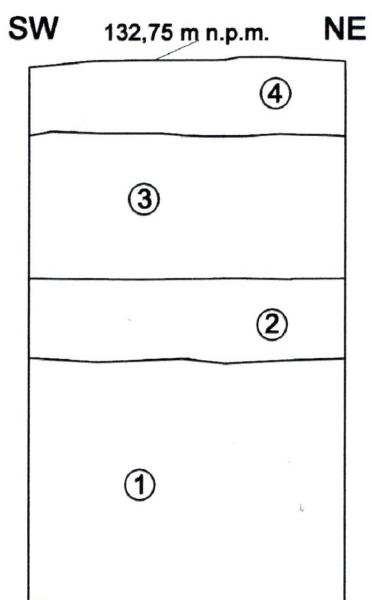

Ryc. 8. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek D. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P4: 1 - żółto-szara glina; 2 - szaro-popielaty piasek z gliną; 3 - szaro-brązowy piasek z gliną, drobnym gruzem i próchnicą; 4 - kruszywo kamienne z brązowym żwirem i próchnicą; 5 - asfalt.

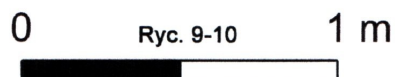

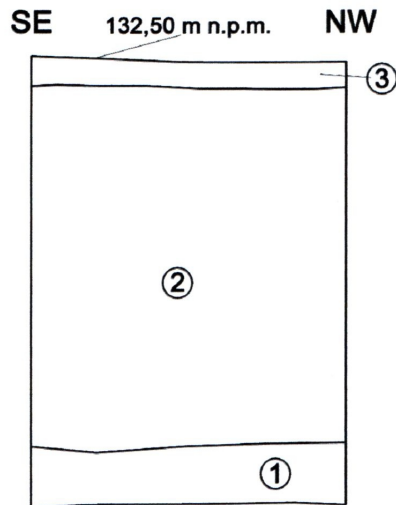

Ryc. 9. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek E. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SE nr P5: 1 - żółto-rdzawy żwir; 2 - szaro-brunatna próchnica z piaskiem, gruzem, szlaką i gliną.

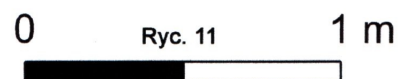

Ryc. 10. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek F. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu NW nr P6: 1 - żółto-rdzawy piasek z gliną; 2 - szaro-popielaty piasek gliniasty; 3 - żółto-brązowa glina ze żwirem, drobnym gruzem i próchnicą; 4 - czarna szlaka z próchnicą, żwirem i drobnym kruszywem kamiennym.

Ryc. 11. Komorniki, gm. Środa Śląska, sieć kanalizacyjna, odcinek F. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P7: 1 - żółta glina; 2 - żółto-brązowa glina z szaro-czarną próchnicą i żwirem; 3 - szaro-brązowa próchnica ze żwirem i drobnym gruzem.

1

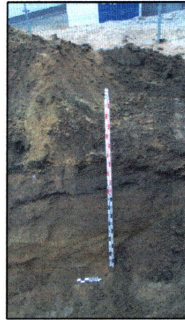
2

3

4

5

6

7

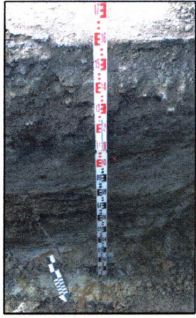
8

9

10

11

12

13

14

15

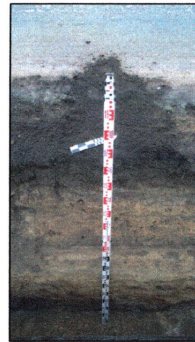
16

17

19

18

20